

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscripte nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate,
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Festivitățile române din Deva

cu ocaziunea

adunării generale a „Asociațiunii”.

Pentru a doua-ora a avut fericirea opidul Deva, a primi între zidurile sale pe membrii »Asociațiunii» în frunte cu comitetul seu central, de 38 de ani de când ea s'a înființat.

Dacă ne cugetăm la scopul pentru care ea a fost înființată și la roadele ce le-a adus în decurs de aproape 4 decenii, ori-cât am dori ca să nu-i tăgăduim activitatea pentru ajungerea scopului, totuși trebuie să declarăm, că încă multe, foarte multe, cari tind spre realizarea scopului, nu au fost puse în practică de »Asociațiune», și aceasta cu deosebire privitor la popor, pentru a cărei cultură se zice că ea a lucrat și lucrează.

Căci dacă vom face o reprivire fugitivă asupra participării poporului la adunările gen. de până acum ale »Asociațiunii», trebuie să constatăm cu durere, că acela n'a fost reprezentat după-cum s'ar recere, și aceasta numai din cauză, că »Asociațiunea» n'a ajuns încă să străbată destul de adânc până și în straturile cele mai de jos ale lui, ceea-ce de altcum ar fi trebuit să o facă în prima linie.

Dacă la Deva am avut fericirea a vedea de astă-dată din privilegiul adunării gen. a »Asociațiunii» popor în număr mai însemnat, aproape din toate comunele din jur, ba chiar și din depărtare, este a se atribui în primul rând »Reuniunii femeilor române din comit. Hunedoarei», a cărei neobosită și zeloasă presidentă, d-na *Elena Hosszu-Longin*, dimpreună cu comitetul a avut buna idee, ca se arangieze și o expoziție vie a lucrurilor de mână țărănești, împărțind totodată 100 fl. din fondul Reuniunii acelor țărance, cari au avut cele mai frumoase costume pregătite de mâna proprie.

Dacă această Reuniune nu s'ar fi pus în serviciul »Asociațiunii», ar fi trebuit să constatăm din nou cu durere, că poporul lipsește cu totul dela adunarea generală, căci multe sunt comunele, unde el poate-că nici n'a auzit de »Asociațiune», decum să-i cunoască scopul.

De aceea ar fi de dorit și în interesul »Asociațiunii», ca comitetul central al ei, să se îngrijască, ca totdeauna să se pună la cale câte ceva, prin ceea-ce s'ar putea atrage și poporul ca să iee parte la adunările ei generale. Asemenea și despărțimintele »Asociațiunii», căci altcum va mai trece încă foarte mult timp la mijloc, până-ce el să cunoască scopul și foloasele »Asociațiunii»! Și dacă aceasta nu se va face nici pe viitor, atunci »Asociațiunea» nici când nu-și va ajunge scopul propus.

Să se îngrijască pentru înființarea de biblioteci și cabinete de lectură prin comune, ca astfel să se convingă și țărani despre aceea, că pentru ei e înființată, și atunci suntem siguri, că-și va ști și ei face datoria față de dînsa.

Credem că toate acestea s'ar putea pune cu înlesnire la cale, dacă între comitetul central al »Asociațiunii» și între cele ale despărțimintelor ei s'ar face o înțelegere oare-care asupra acestor lucruri, ceea-ce ar fi foarte de dorit și cât mai în grabă.

Acestea privitor la însași »Asociațiunea».

Cât despre festivitățile arangiate în jurul adunării generale, putem zice că acelea au reușit cât se poate de bine, deoarece brava inteligență română din Deva și-a dat toată silința, ca intrucât îi permit puterile, să satisfacă tuturor răcerințelor.

Spre ilustrarea acelora, lăsăm să urmeze următoarele:

Sosirea comitetului.

Comitetul central al »Asociațiunii» a sosit la Deva încă Sâmbătă la orele 1 1/2, cu trenul accelerat, însoțit fiind de o mulțime de oaspeți din toate părțile. Dintre membrii comitetului au sosit vice-președintele Dr. Il. Pușcariu, Dr. C. Diaconovich, secr. I., Dr. Beu, secr. II., P. Cosma, I. Papiu, L. Simonescu și On. Tilea.

La gară a fost așteptat, afară de comitetul de primire și încuartire, în frunte cu dnii *Francisc Hosszu-Longin* și *Dr. Al. Hosszu*, încă de un număr însemnat de inteligență și popor din Deva.

La coborîrea lui din tren, a fost întâmpinat de dl protopop *George Romanul*, prin o scurtă vorbire, la care i-a răspuns, în locul preș. *I. Micu Moldovan*, care din cauză că a fost bolnav încă de mai nainte, n'a putut lua parte, vicepreședintele *Dr. Il. Pușcariu*.

După-ce s'au schimbat salutările reciproce și străngerile de mâni frățești, fiecare dintre oaspeți a primit câte un bilet cu însemnarea cuartirului, și astel s'a dus apoi fiecare la cuartirul seu. De însemnat e, că prevăzându-se încă dinainte numărul însemnat al oaspeților, mai multe familii neromâne încă au oferit cuartire pe seama lor.

Seara de cunoștință.

La seara de cunoștință, care a avut loc în pavilionul din grădina poporală, au luat parte vre-o 200 de oaspeți, căci mulți au mai sosit încă cu trenurile de după amiază și cele de seara. Petrecerea a durat până târziu.

Cu trenurile de Duminecă dimineața, a mai sosit încă un număr însemnat de oaspeți, cari earăși au fost întâmpinați din partea comitetului de primire, în frunte cu dnii *Francisc* și *Alexandru Hosszu*.

La 9 ore s'a început serviciul divin în biserica gr-or. română, celebrat fiind de dl protopop din Sibiu, *Ioan Papiu*, asistat de 4 preoți.

Cântările liturgice au fost executate de corul bisericii din Deva, sub conducerea dibaciului dirigent *Toma Roșu*, inv.

După liturgie s'a făcut și un parastas pentru presidenții reșoși ai »Asociațiunii», la sfârșitul căruia protopopul Papiu a ținut și o vorbire ocașională.

Sedința I.

Înainte de-a trece la decursul ședinței, trebuie să amintim cu regret, că vicșpanul din Deva, cerându-i-se sala comitatului pentru cele 2 ședințe, a refuzat a o pune la dispoziție, sub scurtul răspuns de „*Nem lehet!*” (Nu se poate!) ca-și-când cele 93% de Ro-

mâni din comitat n'ar fi contribuit cu nimic pentru ridicarea acelu palat. Să-i fie de bine! Astfel apoi a trebuit ca ședințele să se țină în biserică, care cu toate-că e destul de spațioasă, totuși n'a putut cuprinde într'însa pe toți participanții. Ședința s'a deschis de cătră v.-președintele »Asociațiunii», Dr. Il. Pușcariu, care după-ce a anunțat cu regret absența președintelui *I. Micu Moldovan*, a rostit următorul discurs:

Onorată adunare generală!

Au trecut ani 25, de când adunarea generală a »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român» a fost primită și adăpostită eară cu multă prevenire în acest opid istoric. Multe schimbări au urmat de atunci în societatea cea mare; multe și însemnate momente s'au petrecut în mic și în sinul »Asociațiunii» noastre; multe figuri mărețe a bărbaților valoroși din sinul poporului nostru, dintre cari cei mai buni erau angajați și în serviciul »Asociațiunii» noastre au dispărut dintre noi, lăsând nouă ca moștenire prețioasă rezultatele ostenelelor lor, și tinerimii române ca exemple de urmat faptele lor inspirate de curată și neinteresată iubire de neam. Schimbările, ce după legile firești se petrec în timp, societatea omenească în mod sieși măgulitor cu drept sau fără drept s'a deprins a le denota cu cuvântul »progres». Va fi lucrul istoriei a cerceta, încât și noi Români din regatul Ungariei peste tot și în toate am ținut pas în progresul cultural.

În ceea-ce privește »Asociațiunea» noastră, fără îndoială în timpul de 25 de ani, ea s'a dezvoltat în mod natural în toate direcțiunile, luând un avânt îmbucurător în interesul literaturii și culturii poporului român.

Un cuget, un simțământ este ceea-ce a condus și de astă-dată la această frumoasă adunare tot ce este mai ales și mai distins în sinul poporului român. Ați venit, domnilor, din apropiere și din depărtare să participați la această festivitate înălțătoare de suflet, să contribuiți la mărețul scop al ridicării culturii poporului român și să lucrați în interesul literaturii române. Deci vă salut și din inimă vă zic: bine ați venit!

Literatura și cultura ca opere ale păcii, ale iubirii și ale frățietății între oameni, sunt condițiuni de viață și formează baza de existență a unui popor, contribuind mai mult ca ori-ce la dezvoltarea și prosperarea societății omenești peste tot. În literatura sa, adevărat în limba sa trăește și viează fiecare popor. Limba este, ce împregnează caracterul unui popor după originea lui și îl păstrează în mod durabil și neperitor. În limbă se oglindează viața și modul de cugetare al lui.

Cultura este un bun comun, la care aspirează cu o nobilă emulațiune toate popoarele de viață; ea este ce înalță valoarea personală a individului, promovează bunăstarea materială și dă avânt și putere societății, națiunilor și statelor.

Acele popoare au viață mai trainică, cari au literatură mai vastă și cari se impun mai tare prin o cultură superioară. În acest înțeles se zice că »știința este putere».

Cercetând cum am stat noi Români în trecut cu acești factori de viață, cu întristare aflăm, că numai târziu am intrat în lupta nobilă pentru cultură și această întârziere nu s'a întâmplat din vina noastră, cât mai mult din cauza împrejurărilor nefavorabile, în cari am trăit. De sine ni-se obtrude întrebarea,

cum noi, cari ne-am întârziat atât de tare și n'am ținut pas încă dela început cu progresul cultural și al literaturii ca alte popoare din jurul nostru, nu am pierit din rîndul lor, contopindu-ne în ele? Eată și răspunsul la această întrebare: Poporul român după firea lui este bun, pacinic, inteligent și îngăduitor. Aceste însușiri prețioase ale lui i-le-a conservat religiozitatea lui, dezvoltată în mod armonios cu simțimintele naționale și patriotice, cari ca tesaur scumpe are rădăcini în inima poporului român. Până la »plinirea vremii», când poporul român a putut recurge și la alți factori culturali, religiunea a conservat în el aceste virtuți nobile, cari fac cultura adevărată. Bisericile noastre naționale i-au conservat poporului român tradițiunile, obiceiurile și moravurile lui strămoșești și prin ele caracterul național.

Astăzi, mulțumită lui Dumnezeu, poporul român a ajuns în condițiuni culturale mai favorabile și mai ample.

Între factorii, cari sunt puși astăzi în serviciul direct al culturii naționale și sunt chemați a contribui la dezvoltarea și îmbogățirea literaturii române este în prima linie »Asociațiunea» noastră pentru literatura română și cultura poporului român, care înainte cu 39 ani s'a înființat de bărbați vrednici ai neamului nostru învâpăiați de dorul sacru a vedea pe conaționali lor și pe întreg poporul român în condițiuni de viață mai fericite.

Această asociațiune, sub al cărei scut legal suntem astăzi întruniți aici la această adunare festivă în număr atât de considerabil, după împrejurările în cari s'a înființat și a existat, a dezvoltat o activitate laudabilă, împlinindu-și misiunea sa culturală la un popor setos de cultură. Entuziasmul și focul sacru, cu care și-a luat începutul i-a dat ei spirit de viață durabil și căldura dragostei între frați, care se o scutească și se o susțină pentru toate timpurile. A avut »Asociațiunea» noastră perioade de timp, în care activitatea ei se părea a fi intrat în stagnațiune. Aceasta s'a întâmplat într'un timp, când inteligența română era cuprinsă în vârtejul curentelor politice și atențiunea ei era absorbită de viața politică. În timpul din urmă însă, ne credem în drept a putea constata cu oare-care satisfacțiune, că interesul pentru prosperarea »Asociațiunii» a crescut foarte mult; de aceea s'a și arătat necesitatea a se deschide prin modificarea statutelor ei teren mai larg pentru activitate mai intensivă. Statutele noue intrate în viață acum de trei ani prin organizarea despărțimintelor »Asociațiunii» face posibilă o activitate extinsă mai de-adreptul în mijlocul poporului român. După statutele vechi activitatea »Asociațiunii» era restrînsă și în privința teritorială; »Asociațiunea» se numea transilvană și era numai pentru Români din Transilvania.

Prin statutele cele noue s'au rupt barierele de graniță și pârtele despărțitor între Român și Român, ținându-se cont de individualitatea unitară a poporului român și de trebuințele lui culturale comune.

Pe baza statutelor noue toți fiii poporului român se întâlnesc la conlucrarea armonică și frățească în adunările generale ale »Asociațiunii», cari au devenit adevărate sârbători culturale, unde Români din întreaga Ungaria, emancipați de vederile și interesele particulare și stăpâniți de un cuget și simțire, se interesează de ce avem mai scump, de

idealurile noastre naționale. Acestui avantaj al nouelor statute avem de-a mulțumi, că »Asociațiunea noastră a putut ține anul trecut cu deosebit succes adunarea sa generală în opidul Beiuș, ear' cu doi ani mai înainte la Lugoj.

În privința sborului, ce l-a luat »Asociațiunea« noastră în anii din urmă mai lămurit arată rapoartele noastre către adunările generale.

Pentru acum dar' implorând darul și binecuvântarea lui Dumnezeu peste adunarea noastră, ca să ne lumineze și inspireze și de astă-dată la o armonică conlucrare a tuturor celor de față spre ridicarea mărețului edificiu al culturii noastre naționale, pe lângă repetită salutare declar adunarea generală ordinară a »Asociațiunii« de deschisă.

La acest discurs răspunde dl *Francisc Hosszu-Longin*, avocat și președinte în comitetul arangiator, fiind des întrerupt de aplauzele publicului.

Dl Hosszu a zis următoarele:

„On. adunare generală!

Intruți sub mândrul stindard al culturii noastre naționale, iubiți frați și surori, veniți din toate părțile locuite de Români, Români din Deva vă salută de binevenire și vă primesc cu frățească dragoste.

25 ani se împlinesc azi, de când »Asociațiunea atunci transilvană pentru literatura română și cultura poporului român«, și-a ținut adunarea sa generală în acest oraș.

Betrânii de pe atunci în mare parte au trecut la cele eterne și o nouă generațiune a ocupat locul lor. Ca și înaintășii noștri și noi acești de acuma tot cu același dor, tot cu aceeași sete am urmat ani de-arîndul ca să fim părtași fericirii ce o avem astăzi.

Ajungând acest dorit moment, revin înainte de toate a mulțumii comitetului central pentru acest prilej sârbătoresc, apoi să vă asigurăm pe toți, cât de mare ne este bucuria ce ne-ați făcut venind la noi.

Și dacă regretăm ceva, este faptul, că împrejurările nu ne permit a vă primi așa precum s'ar recere, și precum am dori, și regretăm special, că nu v'am putut primi în pompoasele palate ridicate și din cruntele noastre sudori, ci am fost nevoiți a ne trage și astăzi între aceste ziduri pururea scuturi și adăposturi limbei, literaturii și culturii naționale.

Iubirea de neam și dorul de-a ridica cultura noastră națională ne vor însufleși și aici, ca să ne împlinim sacra datorință ce o avem față de poporul din care facem parte. În munca aceasta nobilă să ne conducă înțelepciunea, desinteresarea și înțelegerea frățească.

Să trăiți!!!

După aceea ia cuvântul dl *Iosif Vulcan*, președintele Societății pentru fond de teatru român, care dimpreună cu dl *Dr. I. Mihu*, au venit ca delegați la adunarea generală și prin un frumos discurs salută adunarea generală.

Eată discursul:

„Ilustre ale președinte!

Onorabilă adunare generală!

În mijlocul strălucitelor sârbători din Seliște ale »Societății pentru crearea unui fond de teatru român«, un moment de sublimă emoțiune a fost acela, în care ni-s'a tâlcuit salutul »Asociațiunii«.

Inimile noastre vibrează încă și acuma de impresiunea bucuriei, că astfel cele mai de frunte două societăți culturale românești din patrie, apropiindu-se tind a crea între ele o legătură mai intimă și-și dau mâna să lucreze în armonie pentru atingerea scopului ce și-au fixat.

Această legătură este cu atât mai salutară, că scopul le e același. Atât »Asociațiunea« cât și Societatea pentru teatru, au pe steagul lor inscripțiunea: „Literatura română și cultura poporului român“.

Deosebirea între ele este numai aceea că »Asociațiunea« are un program mai vast, ea îmbrățișează toate ramurile de propășire, câtă vreme Societatea pentru înființarea teatrului vrea să înființeze o singură, poate cea

mai accesibilă părghie pentru răspândirea culturii naționale.

»Asociațiunea« are menirea de-a sprigini toată literatura, ear' Societatea teatrului și-a rezervat numai o parte, literatura dramatică; »Asociațiunea« stârue pe diverse căi pentru cultura poporului, ear' societatea voește să facă aceasta îndeosebi prin teatru.

Prin cercul seu mai larg de activitate »Asociațiunea« pare un copac mare; ear' Societatea teatrului îi este ramul cel mai vênjos. »Asociațiunea« e mama, ear' Societatea e fiica ei. Legătura între ele e atât de firească, încât e peste putință să nu se iubească și să nu se sprigine.

Conștie de însemnătatea acestei legături, Societatea pentru fond de teatru român, vine prin mine și prin colegul dl *Dr. Ioan Mihu*, delegații comitetului, să strângă cu stimă și dragoste mâna ce i-s'a întins. Și închinându-și steagul în fața steagului »Asociațiunii« mame, salută cu respect această imposantă adunare, urându-i succes deplin.

Președintele Pușcariu mulțumește apoi în cuvinte alese pentru onoarea ce-i face »Asociațiunii«, Societatea pentru fond de teatru român.

Se trece apoi la ordinea zilei. Se aleg comisiunile și anume: În comisiunea pentru cenzurarea raportului general al comitetului s'au ales dnii: *I. Vulcan*, *A. Bârsan*, *Dr. E. Dăianu*, *Dr. Proca* și *Dr. I. Maniu*.

Era să se aleagă numai trei membri în această comisie, dar' în urma propunerii dlui *Dr. Dăianu*, s'au mai ales 2 membri, ear' comisiunea s'a împărțit în 2 secții.

În comisiunea pentru cenzurarea rațiociniilor și a proiectului de budget s'au ales dnii: *Dr. I. Mihu*, *V. Zehan* și *Em. Ungurian*.

În comisiunea pentru cenzurarea regulamentului bibliotecilor populare, dnii *Gr. Maior*, *G. Lăzăreanu* și *G. Părău*.

În comisiunea pentru încassarea taxelor și înscrierea membrilor noi, dnii *Păcurariu*, *Rimbaș* și *Racca*.

La urma ședinței a fost să se cetească o disertație din partea dlui *Dr. Beu*, despre *Pelagrá*, fiind însă timpul prea înaintat, aceea nu s'a mai cetit.

Banchetul.

La 2 ore p. m. a urmat banchetul, în sala »Redoutei« la care au participat peste 200 persoane. Dintre autoritățile locale orașul a fost reprezentat prin dl *Koncz Domokos*, poliția prin dl *căpitan Géber Károly*. Au mai fost apoi dnii *Réthy Lajos*, insp. școlar, *Téglás Gábor*, dir. la reale, *Boga Károly*, dir. al preparandiei de stat, *Lenthe Gustav*, adv. și *Szöcs*, preot reformat.

Caracteristic e, că dl *fișpan*, contele *Bethlen Miklos* încă a fost invitat la acest banchet, fiind însă invitarea adresată în limba română n'a luat parte.

Primul toast a fost ținut din partea dlui *Dr. Il. Pușcariu* pentru *Monarch*, pe care publicul l'a ascultat în picioare. Al doilea *Dr. A. Bunea*, canonic, pentru comitetul »Asociațiunii«, fiind des întrerupt de aplauzele publicului. Al treilea toast l'a ținut dl *L. Réthy* în limba maghiară pentru succesul »Asociațiunii«, *Dr. V. Bologna* a vorbit pentru poporul român. Au mai luat apoi cuvântul dnii *Simionaș*, *On. Tilea* și *Dr. Mănoiu*.

Banchetul a ținut până la 5 ore.

Petrecerea populară.

În timpul cât a ținut banchetul, poporul care sosise încă cu trenul de dimineața și cel de amiază, își petrecea în grădina și curtea bisericii. Dar' grosul poporului putem zice că a sosit numai atunci, cu trenul de 5, anume pentru această petrecere, precum și mulți inteligenți, cari cu dor așteptau începerea Concertului. Astfel numărul celor ce au luat parte la petrecerea populară, s'a ridicat la 2000. Îți salta inima de bucurie și mândrie națională, văzând într'un loc jocul țeranilor din părțile Hațegului, într'altul al celor din jurul Devei etc. Atenția publicului asupra lor au atras-o însă la tot cazul »Călușerii« din *Orăștie* și *Căstău*, îmbrăcați în pitorescul costum național, cu brăne tricolore, și îndeosebi vătavii lor. Chiar și străinii le admirau ponturile ce le făceau cu cea mai

mare acurateță. Ce să mai zicem apoi despre Româncuțele noastre cele drăgălașe, asemenea în costume naționale, cari formau toată podoaba petrecerii.

Era peste tot o animație, cum numai poporul știe să producă. Într'adevăr, că publicul nu știa pe care să-și admire mai mult.

Deodată numai vedem, că totul s'a liniștit și cu toții se aglomerau la un singur loc, căci li-se dete de știre, că se vor împărți între țerani mai multe cărți populare. Dl *Ioan Filimon*, care împărția cărțile atât era de încungiuat de popor, încât ț-ar fi fost peste putință a mai străbate până la dînsul. După împărțire earăși au început jocurile cu și mai mare însuflețire ca până aci. Acum am avut fericirea a auzi și corul mixt al bisericii gr.-or. rom. din *Deva*, compus din meseriași, care a executat mai multe piese naționale, sub conducerea dlui inv. *Toma Roșu*.

În toiul petrecerii, se ridică pe un scaun, în mijlocul jucătorilor, dl *Francisc Hosszu-Longin*, și prin o scurtă dar' însuflețită vorbire, face cunoscut, că fiind timpul înaintat, se începe examinarea costumelor de premiat și deci toate fetele și femeile de țeran să se grupeze la un loc, pentru a se putea face examinarea.

În juriul pentru premiare, s'au ales d-nele: *Cosma (Sibiu)*, *Elena Hosszu-Longin (Deva)*, *Popu (Hunedoara)*, *M. Barițiu (Orăștie)*, *Paraschiva Mihăilă (Vinerea)* și *Ana Barabanț (Cugir)*.

Premiate au fost următoarele:

Din *Cerbel*: *Ana Sêrbu (Pădureanca)* pentru costum întreg original cu 10 fl.

Din *Orăștie*: *Floarea Morariu și Maria Puican* pentru cătrînță; ear' *Maria Gelmărean* pentru cătrînță originală cu câte 5 fl.

Din *Romoșel*: *Opreana Ștefănescu și Saveta Mihăilă* pentru cătrînță cu câte 5 fl.

Din *Boușar*: *Maria Silvășan* pentru opreg și *Ana Raca* pentru cusătură cu câte 5 fl.

Pentru cusături originale *Brândușa Mocian*, ear' pentru ceapță și opreg *Sofia Agliceriu* cu câte 5 fl.

Fiecare dintre celelalte a primit câte 1 fl.

Foarte mulți apoi dintre țerani și țerance au plecat spre casă, ear' unii au continuat cu petrecerea.

Dintre inteligența română străină, care a luat parte la festivități mi-am putut nota pe următorii:

Din *Sibiu*: *Dr. Il. Pușcariu*, *Partenie Cosma*, *Iosif St. Șuluțiu*, *Dr. C. Diaconovich*, *Dr. Beu*, *protop. Ioan Papiu*, *Iuliu Bardosy*, *Dr. N. Vecerdea*, *Simonescu*, *Dr. E. Dăianu*, *Dr. V. Bologna*, *On. Tilea* și *Ioan Moța*; d-na și d-soarele *Cosma*, d-na *Dr. Beu* și d-soara *Dora Colbasi*, d-soara *Penciu*, d-soara *Olivia Bardosy* etc. *Cluj*: *Dr. Isac*, *N. Vaida-Voevod*, *Dr. I. Vaida-Voevod*, *Dr. Pop* și *I. Scurtu*. *Brașov*: *Andrei Bârsan*, *protopopul V. Voina*, *Grigorie Maior* și *Dr. Mănoiu*. *Blaj*: *Dr. A. Bunea*, *Dr. V. Hosszu*, *Dr. Maniu*, *A. C. Domsa*, *Ioan Prodan* și *Dr. V. Suci*. *Lugoș*: *Dr. Iacob Radu*, *Dr. Proșteanu*, *Caius* și *Tiberiu Brediceanu*, *N. Popovici*. *Timișoara*: *Emiliu Ungurian*. *Arad*: *Dr. Proca*. *Seghedin*: *Alexiu Onițiu* cu familia, *Budapesta*: *D-na Dunca de Schiau*, d-soarele surori *Valeria* și *Cornelia Pop*. *Praga*: *Profesorul Jarnik*. *Panciova*: *P. Tisu*, *advocat*. *Dicio-St-Martin*: *Zehan*. *Făgăraș*: *Vicarul Macaveiu*, *Dr. Micu* și *Dr. Turcu* cu familia. *Craiova (România)*: *Profesorul Străjan*. *Alba-Iulia*: *Rubin Pațiu* cu familia, *N. Velican*. *Hondol*: *P. A. Mihuș*, *Câmpuri-Surdac*: *I. Budoiu*. *Tilișca*: *Milea*, *notar*. *Alibunar*: *Dr. G. Miclea*. *Oveca*: *Dămian Popescu*, *preot*. *Petrovoselo*: *Ioanichie Neagoe*, *preot*. *Ușdîr*: *P. Conopan*. *Sătmar*: *Dr. Suci*, *adv.* *Satul-Nou*: *P. Stoica*. *Oradea-mare*: *Iosif Vulcan*. *Câmpeni*: *V. Chirtop* cu d-soara și *V. Motora*. *Mănieru*: *I. Dăncilă*. *Bucova*: *D-na Țarina* cu ficele. *Gurasada*: *Notarul Dragomir* cu d-na și *Iacob Romul*, *preot*. *Zalatna*: *Albini*, *notar* și *Pop*, *comerciant*. *Brad*: *V. Damian*, *protopop*, *profesorii Albu* și *Boneu* cu familia, *Petru Rimbaș*, *preot-compt.* și *I. Gherman*. *Săcărâmb*: *N. Piso* cu familia, *N. Iancu* și d-soarele. *Ilia*: *Păcurar*, *protopop*. *Hunedoara*: *I. Popu*, *protop.* *Danilă*, *primar*, *G. Oprea*, *preot*, *G. Dima* și *Teofil Tulea*, *notar*, *toți* cu familia, *Rimbaș jun.*, *N. Macrea*, *Contantin Dima*, *Alexandru Schuster* și *N. Cisteian*. *Hațeg*: *M. Bontescu* cu familia, *Dr. Suci*, *d-na Baci*, *Dr. A. Vlad* și *N. Raț* cu familia. *Băița*: *Dr. C. Moldovan* cu familia, *G. Moldovan*, *M. Moldovan*, *Arthur Balașiu* cu d-na, *N. Păcurar*

(Seliște). *Dobra*: *Adam Leșnican* cu familia, *G. Șorban* și *comptabilul dela »Grănițerul«*. *Orăștie*: *Dr. I. Mihu*, *protopopul V. Domsa* cu d-na, *Iosif de Orbonaș* cu familia, *Dr. Colbasi*, *Dr. I. Popp* cu d-na și d-soara *Surdu*, *Aurel Murășan*, *George Baciu* cu d-soara, *Petru Belei* cu familia, *Simion Corvin* sen. cu familia, *Petru P. Barițiu* cu d-na, *Dr. Dobo*, *I. Margita*, *N. Puican*, *R. G. Nicoară*, *G. Cușuta*, *Al. Rimbaș*, *T. Mihaiu*, *I. Vulcu*, *C. Baicu*, *N. Surdu*, *C. Cristea*, *N. Opincariu*, *R. Boca*, *P. Puican*.

Concertul.

Pentru 8 ore seara a fost anunțat tot în sala »Redoutei« un splendid Concert. Concertele au devenit obligate pentru adunările generale ale »Asociațiunii«, semn că musica se cultivă în toate părțile unde locuiesc Români. Încă înainte de începerea concertului, sala cea mare se umpluse astfel de public, încât ne închipuim înainte și firoaiele de sudori, ce aveau să curgă, ca jertfă pentru plăcerile muzicii.

Concertul a fost executat de artiști și artiste și întreaga sarcină a serii a căzut pe dînsii.

Primul punct *Chovan*: „*Dansuri românești*“, pian pe 4 mâni executat de d-soara *Ana Petco* și dl *G. Șorban*, a plăcut foarte mult publicului, care li-a respălătit cu dese aplauze. Dovadă e că posedă o școală bună.

După aceasta pași pe podiu dl *I. Dămian* între frenetice aplauze, care ne delectă cu vocea-i plăcută de bariton, cântând »*Ciobanul*« de *G. Dima* și »*Mai am un singur dor*« de *G. Șorban*. În urma ovațiunilor ce publicul i-a făcut dl *Dămian* a fost silit să repeteze.

Piesele »*Reproche*« și »*Ilustrațiunea română*«, executate la pian de d-soara *O. Bardosy*, ne-au convins pe toți că d-soara *Bardosy* are un mare talent musical și că va deveni o artistă de prima forță.

Prin executarea ariei din opera »*Prophetul*«, de către d-soara *Valeria Pop* acompaniată fiind la pian de d-soara *Bardosy*, d-soara *Pop* a entusiasmă publicul prin vocea ei frumoasă și eleganța cu care pășește pe podiu, încât a fost constrînsă a mai interpreta vre-o câteva puncte afară din program.

Mult a contribuit la succesul cel splendid compozițiile mult talentatului și mult promițătorului componist și pianist dl *G. Șorban*, publicul l'a și recompensat prin fenetice aplauze.

Concert 5° de *Beriot*, solo violină, executat de d-soara *Adelina Piso* cu figura-i de regină a surprins publicul prin arta ei, era o plăcere a vedea cu ce finețe purta arcușel și cu câtă liniște interpreta cele mai grele compoziții. Dînsa s'a bucurat de o școală bună atât în *București* cât și în *Viena*.

Cel mai reușit punct din program, putem zice că a fost aria din opera »*Afrikanerin*«, cântată de dl *I. Dămian*. Declamația »*Rugămintea din urmă*«, și »*Numai una*« de *G. Coșbuc*, a fost predată de dl *V. Bontescu* cu mult simț și pricepere.

Celelalte puncte din program încă au succes pe deplin, căci artiștii au fost neîntrecuți în executarea lor. Drept răsplată pe lângă dese aplauze, d-soarele au mai primit și câte un buchet foarte frumos din flori naturale.

Ședința II.

Luni la orele 10^{1/2} a. m. s'a ținut ședința a doua.

Îndată după deschiderea ședinței prin președinte, dl *Dr. Beu*, *secr. II.* a dat cetire numelor reprezentanților diferitelor despărțăminte.

S'au cetit apoi rapoartele comisiunilor, dintre cari cel dintâiu al comisiunii însărcinate cu cenzurarea raportului general al comitetului.

Dl *Andrei Bârsan*, raportorul comisiunii, a constatat că »Asociațiunea« progresează foarte bine.

Ajungând în discuție chestia cu ajutorul de 400 fl. ce-l dă guvernul pentru elevii meseriași, ajutor, pe care »Asociațiunea« îl primia înainte de aceasta dela societatea »*Transilvania*« din *București*, s'a hotărît unanim, ca el pe viitor să nu se mai primească, însărcinându-se comitetul a aduce aceasta la cunoștința ministrului.

O vie discuție s'a născut, după ce s'a făcut

censurarea raportului secretarului I. privitor la producțiunea noastră literară. Dl Dr. E. Dăianu, ca referentul comisiei, cu argumente zdrobitoare a combătut mai multe puncte din raportul secretarului I. privitor la ziaristică. La această discuție au mai luat parte dnii Dr. V. Hosszu, canonic, Dr. Isac, Dr. V. Bologa, Dr. Turcu și On. Tilea.

A urmat apoi raportul comisiei financiare, prin referentul Dr. I. Mihă, care a constatat, că socotelile au fost purtate toate în bună ordine, ear' averea s'a sporit în mod îmbucurător.

Amintim aci, că întreaga averea administrată de comitetul central a fost la finea anului 1898 de 183.359 fl. 77 cr. și 105.000 lei.

În numele comisiei pentru censurarea raportului referitor la regulamentul bibliotecilor populare, referentul G. Maior a raportat, că comisia a aflat corâspunzător acel proiect trebuințelor noastre, recomandându-l spre primire, ceea-ce adunarea a și primit.

Dl Romul Raca, ca referent al comisiei pentru înscrierea de membri noi și încassarea taxelor, arată că s'a înscris un frumos număr de membri noi, încassându-se cu totul 550 fl.

Ca membri fondatori s'a înscris d-na Dr. Erdély, din Orăștie, solvind taxa de 200 fl. Dl Samoil Popovici, protopop onorar din Beriu, fiind până de prezent numai membru pe viață, cu taxa de 100 fl., a mai solvit 100 fl., devenind astfel membru fondator. Dl Simion Corvin s'a înscris membru pe viață cu 100 fl.

Dl G. Sêrbu, profesor în Caransebes, a invitat adunarea gen., ca ea să se țină la anul în Mehadia, ceea-ce s'a lăsat la chibzuința comitetului.

S'au dat apoi cetire prin secretarul II. mai multor telegrame, sosite din diferite părți locuite de Români la adresa sediului.

După acestea președintele a închis ședința, mulțumind membrilor pentru participare, și în special inteligenței române din Deva, pentru ostenele ce le-au avut, pentru-ca adunarea să reușească atât de splendid.

Balul.

Balul ce se anunțase de comitet pe 9 ore seara în sala „Redoutei“, avea să incheie festivitățile. Încă precând însera se simția în stradele liniștite ale orașului, că are să se petreacă în noaptea aceasta ceva extraordinariu. Trăsurile zuriau pe pardoseala altcum cam stricată a orașului.

Înainte portalului „Redoutei“ un public curios făcuse spălar. Când am intrat în sala de joc pe la 1/2 10 ore seara, ea era deja îndesuită de public.

Dame în toaletă de mătasă cu trene variau cu române în drăgălașul costum național. Am căutat un loc de unde ași putea privi în liniște publicul, însă îndesuiala era așa de mare, încât intrat odată în valurile masei, ce se mișca nu mai erai stăpân preste direcțiunea mersului.

Jocul nu începuse încă, ce va fi când aceasta massă electrisată prin muzică va începe a se învîrți după tact! Căldura încă era enormă, toți și nejucătorii trebuiau să-și elupte plăcerea în sudoarea feței lor.

Nu mă îndoiesc deloc despre afirmarea Devenilor, că așa un bal cercetat și frumos n'a mai văzut orașul Deva. La Cuadril s'a format două coloane și 15 minute i-a trebuit până-ce a terminat un balanc mare. Romana încă a fost dansată de 50 de părechi.

Cu toate aceste fiecare și-a petrecut excelent.

Câte inimi tinere nu se vor fi umplut de simțăminte nouă? Câți ochi atrăgători vor fi pătuns și magnetizat? La câți le va fi părut prea scurtă noaptea și ar fi dorit să nu se mai sfârșească? Nu o pot hotărî, dar' cred că numărul acestora de sigur va fi fost mare.

Tineri plini de viață și gingașe domnișoare de nu puteai decide care e mai frumoasă, care posedă mai multe grații și care e mai plăcută ca cealaltă, se preumblau în viuă conversație prin sala „Redoutei“, ear' când muzica cânta pentru dans, toți se aruncau cu o deosebită plăcere în valurile lui. O pri-

veliște aceasta, ce trebuia se înveselească inima fiecăruia.

După finirea petrecerii fiecare s'a depărtat deplin mulțumit și au o suvenire plăcută!

Excursiuni.

Cățiva dintre oaspeții rămași încă în Deva au făcut Marți excursiuni la Petroșeni, Hașeg și Hunedoara, cu ceea-ce s'a încheiat șirul festivităților.

Pentru Sécui. Sêrmanii Sécui, cu toată libertatea și traiul ușor ce-l au în Ungaria, totuși au fost siliți până de prezent, ca să emigreze în România, pentru a-și câștiga pâinea de toate zilele. Acum însă după-cum se aude, vor face ca ei să nu mai părăsească nici când această țară, ci aici să le rămână oasele pentru vecie. Și anume vor să înființeze o mare bancă sécuiască, sub numirea de »Szekely nemzeti szövettség«, care apoi să-i ajutore din greu cu bani, pentru a le înlesni astfel traiul. Multe s'au încercat și până acum pentru Sécui și multe se vor încerca, dar' așa credem, că fără nici un rezultat.

Convocare.

On. preoți și învățători gr-cat. din partea transilvană a diecesei Lugojului și alți binevoitori ai școlii prin aceasta se convoacă la adunarea generală a »Reuniunii docenților gr-cat. din ținutul Hașegului«, ce se va ține în Grădiște (Ulpia-Traiană) la 24 Septemvrie st. n. 1899.

PROGRAM:

a) Participare în corpore la serviciul divin în biserica gr-cat. din loc la 9 ore a. m. b) Ședința I. Cu început la 10 ore a. m. 1. Cuvântul de deschidere al președintelui. 2. Constatarea membrilor prezenți. 3. Raportul comitetului central despre activitatea Reuniunii din anul trecut. 4. Raportul cassarului și al bibliotecarului. 5. Exmiterea celor 3 comisii pentru censurarea rapoartelor de mai sus. 6. Exmiterea unei comisii pentru înscrierea de membri noi și încassarea de taxe. 7. Ținerea prelecțiilor de model eventual cetirea elaboratelor practice prin domnii: Ioan Muntean, inv. în Cugir, Stefan Țarina, inv. în Păucinești și Liviu Varvoni, moralist abs. și inv. în Grădiște. 8. Cetirea disertațiilor. 9. Alegerea oficialilor și a comitetului central pe un nou period de 3 ani. 10. Raportul comisiunilor exmisse. 11. Statorirea bugetului pe anul viitor. 12. Statorirea termenului și locului pentru adunarea generală viitoare. 13. Eventuale propuneri.

Nota: Aceasta convocare publică să se considere și ca invitate specială.

Exoriere de Concours.

»Reuniunea docenților gr-cat. din ținutul Hașegului« excrie Concours public cu premiu de 100 coroane pentru cea mai bună *Geografie* a comitatului Hunedoarei împreună cu monografia comunelor, care pentru noi Români sunt de însemnătate istorică.

Operatul (de cel puțin 10 coale manuscris) pe lângă referințele topografice și etnografice va avea de-a cuprinde pe scurt și evenimentele istorice mai momentuoase și fiind menit pentru lectura poporului va fi de-a să redacta în stil popular.

La acest concurs pot participa numai membrii Reuniunii, operatele cărora vor fi de-a să subșterne comitetului central în Hașeg până la 1 August st. n. 1900. Cele încuse după acest termin nu vor fi luate în considerație.

Premiul se va conferi numai lucrării celei mai de valoare, censurate de cătră o comisiune special exmisă din sinul Reuniunii. Elaboratul premiat va forma proprietatea Reuniunii, cu ale cărei spese se va și tipări. Manuscrisurile provăzute cu motto sunt a să subșterne până la termenul fixat însofite de o epistolă închisă, ce va cuprinde în sine numele și adresa autorului.

Din ședința comitetului central al Reuniunii, ținută în Hașeg la 3 Iulie n. 1899.

Nicolau Nestor,
președinte.

Stefan Țarina,
notar I.

Michail T. Jubașiu,
notar II.

Concertul din Dobra.

Concertul ce tinerimea română din Dobra l'a dat în 8/20 August a. c., a reușit cât se poate de bine.

Din primul punct al programului »Botezul«, quartet de I. Murășan, s'a putut vedea cu ce pricepere, zel și dexteritate a instruat dl conducător al corului Ioan Sêrb, ped. abs. din Roșcani, care într'un timp relativ scurt și încărcat de ocupațiuni economice a putut instrua așa bine un cor constător nu numai din studenți, ci chiar și din plugari și măiestri. Cântările executate de corul acesta au reușit pe deplin, răsplătite fiind și din partea publicului cu furtunoase aplause.

Abia pășeste pe bină tinera cântăreață d-șoara Dora Borha, fiica fostului protopretor din Iliu-Murășeană, condusă de tinêrul conservatorist dl G. Șorban, și o ploaie de flori s'a descărcat asupra d-lor. Gentila d-șoară Borha, bronetă Româncuță, acompaniată de pian a cântat cu mult farmec poezia: »Ultima dorință« de G. Șorban și »Știi tu mândr'o«, de G. Dima. Tinera cântăreață promite a deveni una din cele de trunte cântăreață. O voce limpede sonoră, ce și-o poate modula cerinței unei artiste, ascunzând în sine încă și farmecul ce te transpune în corul muselor, făcând ca inima să-ți palpate de un dor fermecător.

Monologul »Niță Panjên«, predat de dl Petru Vasilon, contabil la banca »Grănițerul« din Dobra, într'adevăr a produs mult haz și distracție în această sară. Să vede că dl Vasilon nu numai l'a învățat ci s'a silit să-l și priceapă, transpunându-se în poziție subiectivă; predându-l de tot liber, fără a să putea observa sforțări nenaturale. Publicul încă i-a mulțumit prin îndelungate aplause, dorind a-l mai asculta și în viitor.

Rapsodia Românească, pian de dl G. Șorban, a pus în uimire publicul, dovedind tinêrul artist o dexteritate și un talent adevărat artistic în ceea-ce privește arta muzicii la pian. Ne bucurăm de progresul și talentul dlui Șorban, dorindu-i mari și frumoase succese pe cariera aceasta, pe care, durere, noi Români prea puțin o aprețim și îmbrățișăm. Tinêrul conservatorist în semn de mulțumită și pentru frumosul său progres cu care noi Români totdeauna ne putem mândri, a fost donat cu un frumos buchet de flori naturale. La nesfârșitele aplause ale publicului setos de a auzi un așa bun pianist, dl Șorban a mai cântat încă niște piese românești, dovedind și prin aceasta originalitatea sa.

Cântările solo »Nor de vijelie« și »Bland luceafăr«, executate de dl Iuliu Neamțu, teolog cursul III. încă a succes pe deplin, servindu-i tinêrului Neamțu spre onoare.

Terminându-se concertul, care în butul unor fruntași români din loc, a reușit pe deplin, a urmat petrecerea cu dans.

Un participant.

NOUȚĂȚI

Li-e nêcaz. Se vede, că la oare-cine nu i-a plăcut, că au succes toate atât de bine la adunarea gen. a »Asociațiunii« ținută la Deva, deoarece Luni dimineața s'a aflat frontispiciul școlii gr.-or. mândrit cu cerneală și ouă clocite. Dar' noi dăm cu socoteala, că cine au fost făptuitorii! Nu pot de nêcaz și ar voi să ne strice veselie!

Profanarea crucei. Cetim în »Gazeta Trans.« că locuitorul sas Johann Thiess din Feldioara (lângă Brașov) într'un mod infam, neexprimabil prin cuvinte, a batjocurit crucea română, ce se află în apropierea bisericii. Credincioșii au pretins satisfacție și au împuțernicit epitropia să facă arătare pe cale judecătorească. În ziua pertractării însă locuitorul sas a cerut pace, oferindu-se a purta cheltuelile de proces, a face pe spesele sale altă cruce și a da o despăgubire bisericii. Eforia a primit pacea, dar' cu toate acestea o parte din credincioși sunt nemulțumiți. Chestiunea s'a înaintat la consistorul din Sibiu.

S'a gătat cu purtarea hainelor militare. Ministrul de războiu a dat ordin, prin care de aici înainte civililor nu le mai este permis a purta haine militare folosite, d. ex. blusă, chipiu etc. Aceasta din motivul, că prin purtarea lor se deroga demnitatea uniformei

militare. Cei-ce vor mai vinde sau cumpere astfel de haine, vor fi pedepsiți cu 300 fl.

Poliția din Budapesta a deținut Sâmbăta trecută pe un jurist, pentru fur. Juristul se chiamă Cherny József și e din Veszprém, din o familie bună. Plăcându-i să benche-tuească des, paralele ce le primea de-acasă nu-i ajungeau și astfel s'a dat după furt. A furat chiar și dela femeia la care avea locuința 100 fl., dar' el, ca să nu fie bănuț, s'a dus însuși la poliție și a înștiințat, că oare-cineva i-a furat hainele, în care se aflau două inele scumpe și 40 fl. bani gata. A doua zi s'a dus și gazda sa la poliție și a spus că i-s'au furat o 100 fl. Făcându-se cercetare s'a dovedit, că însuși Cherny este hoțul gazdei sale și astfel a fost deținut.

Inginerul prus Robert Thiem venind în Ungaria pentru a face experiență, a fost atacat de o bandă de hoți între Anina și Krassova, cari i-au furat toți banii ce-i avea la dînsul.

Bani în strujace. Zilele trecute a murit în Währing veduva Maria Edlinger, în etate de 86 ani, al cărei soț încă a fost murit numai cu o săptămână înainte. Când s'a făcut inventarul casei în care au locuit, au aflat prin strujace obiecte de valoare în preț de 18.000 fl., și 200 fl. bani de hârtie dimpreună cu o scrisoare, în care Maria Edlinger se ruga, ca să i-se facă o înmormântare frumoasă, ear' ce mai rămâne din bani și din vinderea obiectelor să se împartă rudeniilor sale. De însemnat e, că acești doi bătrâni, cu toate-că posedeau acea avere, totuși trăiau foarte sêrăcacios.

Omor. Petru Mihailovici din Noua-Grădiște, ajungând la sfadă cu fratele său Gustav, l'a omorât.

O bandă de țigani au pãzit în pădurea de lângă Monor pe tinera femeie Iudita Tôrök, știind că are să treacă pe-acolo și că are și bani la ea, și vându-o s'au năpusit asupra ei cu o rudă de fier, dându-i mai multe lovituri în cap, până-ce au omorât-o, după aceea i-au furat banii. Au fost însă prinși de poliști.

Ninsoare. Din Lugoj se scrie, că în apropiere de Sasca-Montană și băile Herculanee, a nins în noaptea de 27 August n.

Din Geneva se scrie, că preotului englez Kook i-s'a permis ca să viziteze pe Luchenyi în închisoare. Se zice că el se ocupă cu fabricarea cutiilor de hârtie. La întrebarea, că regretă fapta ce a comis-o, el a răspuns că da, dar' întrebând fiind și despre credința lui în D-zeu, el n'a răspuns nimic.

Zidar milinar. Tinêrul lucrător zidar Rozsay János din Timișoara, a primit dela notarul cercual din Brüssel o înștiințare oficioasă, că murind sora sa și ne având alte rudeni, i-a testat lui averea în sumă de un milion fl.

Dintr'un franc — doi. Intr'o comună de lângă Ploiești (România) s'au dus mai mulți țigani, zicând oamenilor, că ei fac dintr'un franc — doi. Pentru a-i convinge, au aruncat într'un căzan un Napoleon de aur și prefăcându-se că fac cine știe ce vrăjitură, au scos pe urmă doi napoleoni afară. Oamenii li-au dat crezământ și cu toții au grăbit a le aduce franci ca să li-i înmulțască. Țigani adunând ca vre-o 900 de franci, au luat-o apoi la sănătoasa.

Cerșitorii auviți. Deși cerșitoria nu se ține de meseriile despre cari se zice că sunt »brătară de aur«, totuși se află cerșitori, cari din gologani cerșiți au știut să facă averi de mii! La o bătrână femeie din Londra care a fost arestată pentru cerșitorie pe strade, s'a aflat un libel de depunere despre 2500 dolari. Scotind că suma aceasta reprezintă 120.000 de »peny« (parale), ea a trebuit să cerșească mulți ani pentru ca să ajungă la ea! Nu de mult s'a dat într'o corabie de un cerșitor »exceptional«, care conducea mulțimea de aventurieri cătră cămpurile de aur din Klondike. În drum pe mare matrozii au aflat într'un unghiu al corăbiei pe un bărbat îmbrăcat ca cerșitor. Căpitanul corăbiei voia să-l silească, ca cel puțin să lucreze ceva pentru taxa de drum, însă »cerșitorul« răspunse că el nu-i avisat a lucra. A fost căutat și în traista lui s'au aflat bonuri în valoare de 7500 dolari! În cureaua unui bătrân cerșitor din Paris, care a murit nu de mult, s'au aflat hârtii de bancă în valoare de 60.000 dolari. Va rămânea un vecinic secret, cum a știut acest om să câștige atâtea parale prin cerșitorie. Pe toți aceștia însă îi întrec un alt cerșitor, tot din Paris, la care s'au aflat între sdrênțe hârtii de bancă în preț de 20.000 franci și obligațiuni de stat în valoare de 800.000 franci!

O aventură fantastică în Australia.

Mă aflam de câteva luni printre selbaticii Nagarnook din Australia și dinșii îmi pricinuiseră atâtea surprize, îmi arătaseră atâtea ciudățenii încât credeam că nu mai am de văzut nimic nou. Mă înșelam.

Eram poposit de două zile într-o vale, cu omenii mei, și se răspândise în ținut vestea sosirii noastre, când eată vęd venind pe coasta dealului un tel de procesiune compusă din vre-o 12 femei, din cari două, cari se aflau în frunte, una bătrână și una tinără, plângeau într-un mod sfâșietor.

Toate aceste femei, cu părul despletit ajungându-le la mijloc, înaintară încet spre mine și formară cerc în jurul meu.

Cea mai bătrână, care conducea trupa, se apropie de mine, și punându-și amândouă mâinile pe umerii mei, începu să-mi arunce priviri lungi, să mă fixeze, să mă examineze în toate amănuntele.

Eu nu ziceam nimic căci eram ferm hotărât să nu mă iau rău cu selbaticii.

După câte-va minute de examinare și după-ce dăduse de mai multe ori din cap în semn afirmativ, femeia se întoarse spre suita sa și exclamă: *Gwa, gwa, bundo bal Yee Bar.* (Da, da, este el, Yee Bar). Și toate celelalte femei începură să repete în cor cuvintele bătrânei.

Aceasta apoi îmi înlănțui gâtul cu brațele, și lipindu-și fruntea de pieptul meu, începu să plângă.

Eu eram uimit și mă întrebam ce o mai fi și asta. În același timp simțiam o milă de plânsul femeii.

De-o dată femeia cea tinără, (trebuia să fi fost de vre-o 15 ani și era blondă) se aruncă în genunchi înaintea mea și începu să-mi strângă și să-mi sărute genunchii.

Nimeni nu mai zicea acum nici o vorbă.

Îmi munceam înzadar mintea pentru-ca să ghicesc motivul acestei dureri și înțelesul acestor cuvinte: *Gwa, gwa, bundo bal Yee Bar.*

Când bătrâna, încurajată de sigur de tăcerea mea, mă sărută pe amândoi obrazii dând noue gemete, îmi destăinui tot adevărul: eu eram fiul ei mai mare, Yee Bar, mort de o lună din cauza unei răni de lance ce primise în coastă.

Tinera fată, care se boccia la picioarele mele, era sora mea și se numea A Ela.

După-ce se stabiliră toate acestea și identitatea mea fu recunoscută de toți, ridicai pe A Ela, îi dădui sărutarea frățească și mă sili să fac pe femei să înțeleagă, că de vreme ce eu eram Yee Bar, era de prisos să plângă mai mult, că era din contră mai cuviincios să se arete vesele de învierea și de sosirea mea.

Vezură că am dreptate și din acest moment noua mea mamă arătă o nespusă bucurie.

Frații mei, în număr de doi, și tatăl meu, un bătrân, care când me văzuse întâia oară, cu o zi înainte, se spăriase groaznic și o rupsesse de-a fuga, se apropiară și dinșii și mă îmbrățișară după moda țerii, adică îmi îmbrățișară mijlocul cu brațele, își lipiră genunchiul lor drept de genunchiul meu drept, mă strânsă cu forță și mă ținură așa fiecare câte un minut, exclamând de mai multe ori: Banella, Yee Bar, banella!

În tot timpul cât a durat această ceremonie eu a trebuit să stau grav și trist.

Și fiind-că mă uitai odată îngrijat împrejur ca să vęd nu mai este vre-o rudă care să mă salute, mama, crezând că mă uit după altceva, îmi spuse că cele cinci neveste ale mele nu erau acasă, că se duseră la un trib vecin ca să se distreze de moartea mea, însă că aveau să se întoarcă curând.

Cât despre cei trei fii ai mei, promise să mi-i aducă a doua zi.

Această fermă credință ce au indigenii din Australia, că unul din ai lor care moare, se întoarce în lume sub forma unui alb, este una dintre cele mai înrădăcinate la dinșii și nimeni nu le-o poate scoate din cap.

O împușcătură memorabilă.

În anul 1796 era în marș un despărțământ de soldați spre Cracovia, ca să ocupe această cetate, pe atunci slabă și rău păzită. După vechiul obicei, între ziduri și prin turnurile cetății își aveau sediul diferite corporațiuni de meseriași. Cele trei bastioane din afară, cari se mai pot vedea până în ziua de azi, erau ocupate de societatea funarilor și pasamanterilor, cari cu armele lor vechi ținneau pază sub comanda bătrânului măestru Casimir Oraszewicz.

Intr-o zi, generalul rus Panin, cu înalta lui suită, îmbrăcați toți în uniformele cele mai frumoase, străbătu până la distanța de 1200 pași spre mureii cetății pentru recunoașterea terenului. »Aha! Pasărea aceasta a-și voi să o am«, strigă Oraszewicz și întinse mâna după armă: »Pagubă de pulvere!« observă un cetățean, »așa departe nu bate nici o pușcă, sau poate numai cu una de aceea, în care ai putea pune ușor niște gloanțe cât nuca de mari«. Într'acestea Oraszewicz își rupse de pe haină un nasture de argint de mărimea unui ou de porumb, îl puse în pușcă și ținti. Bubuitura își avu efectul său. Numai decât vezură pe generalul Panin răsturnându-se de pe cal. O nespusă panică cuprinsese suita și toți se împrăștiară.

Cadavrul lui Panin a fost înmormântat cu pompă militară în locul unde a căzut. O cruce simplă de piatră a indicat sute de ani de-arândul locul unde și-a aflat moartea unul dintre cei mai abili generali ruși. În anul 1896 guvenul rusesc a transportat în patrie cu mare ceremonie osemintele distinsului general. La cercetarea scheletului s'a aflat în cavitatea căpăținei un nasture de argint, întocmai ca cel mai sus amintit. Prin aceasta fapta lui Oraszewicz a fost pe deplin confirmată, ear' mai târziu a fost distins de către magistratul orașului Cracovia prin o diplomă, care încă până azi se păstrează în ramă de urmașii lui. Tot acolo se mai poate vedea și arma cu care a omorât pe generalul Panin. Este de amintit atâtea numai, că Oraszewicz nici de cum nu era un bun țințași, dar' această pușcătură memorabilă este a se atribui singur numai împrejurării.

Bibliografie.

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune“ de Alfred Kormos. Traducere de Constantin Popp, funcționar la centrala institutului de credit și de economii »Albina«. Sibiu, tiparul tipografiei archidieceșane 1899. Această carte este foarte folositoare pentru cei-ce se interesează de băncile noastre și mai ales pentru membrii din direcțiune, pentru cari este destinată în special. Prețul unui ex 1 fl. 50 cr. plus 10 cr. porto. Se poate cere și dela traducător din Sibiu.

„Priveag“. Nori de fum — Hașis — Murrur de isvoare — de Ioan Iosif Scoopul redactor la foaia umoristică »Vulturul« este titlul unei broșuri apărută de curând în Oradea-mare. Prețul 75 cr. plus 5 cr. porto. Are o extindere de 84 pagini. Tiparul este curat și ceteț. Editura autorului. Doritorii a o avea se pot adresa și la librăria H. Graef în Orăștie. Broșura cuprinde mai ales aducerile aminte din viața de student a autorului. E scrisă cu mult umor. O recomandăm cu căldură cetitorilor noștri.

„Almanachul tipografic“, pe anul 1899, a apărut zilele trecute. Este o lucrare de artă și în același timp una dintre cele mai interesante. Edat de dl George Filip, tipograf. »Almanachul« e tipărit în institutul de arte grafice »Minerva« din București. Proprietarii dnii Filip, Moroianu, Popovici și Tălășescu și cuprinde, pe lângă o bogată materie specialistă, informații despre toate societățile tipografice din lume, adresele tipografilor, turnătorilor de litere, zincografilor, xilografilor, gravurilor, depourilor de hârtie, fabricanților de cartonage, legătorilor de cărți, librariilor, fotografilor și ziarelor din țeară, precum și câteva admirabile fotocromotipografii în color. »Almanachul«, fumos legat în pânză, costă numai 75 cr.

A apărut în »Biblioteca noastră«: *Poftă bună!* Certe de bucate, de Zotti Hodoș. Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere peste șase sute de rețete, și anume cele mai bune

rețete din bucătăria practică și modernă. Această carte de bucate se poate întrebuința în ori-ce gospodărie românească. Cartea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică:

Supe și Ciorbe — Assiette — Rasoluri — Sosuri — Legume — Fripturi — Garnituri — Salate — Prăjituri — Torte — Coțeturi și Bomboane — Cremuri și Parfeurii — Inghete — Dulcețuri și Compoturi — Diferite beuturi etc.

O recomandăm cu toată căldura d-nelor române.

Prețul unei broșuri 70 cr., plus 5 cr. porto.

Se poate căpeta și la institutul »Minerva« în Orăștie.

A apărut: „*Marșul studenților*“ din Brașov pentru pian, de Justin Cl. Fuga. Se poate procura dela librăria Ciurcu din Brașov ori dela autor (I. Cl. Juga, Gherla) cu prețul de 50 cr. plus 3 cr. porto postal. Studenții din Brașov îl pot căpeta cu prețul de jumătate dacă se adresează direct la autor.

Pentru redacție responsabil: Petru P. Barițiu

Nr. 423—1899.

(578) 2—3

Licitațiune.

În sensul deciziunii Consistoriale din 6 Februarie 1899 Nr. 415 Ep. lemnele de brad de pe muntele »Văcăria« pe teritorul comunei Cămpul-lui-Neag, în comitatul Hunedoarei, care se vin ca parte a bisericii gr-or. din Galați (Urez) ca porțiune canonică, adică jumătate din complexul comun cu biserica gr-cat. de 1091 jugere pădure, după cum se află indusă în cărțile funduare Nr. 138 A + 1, se vënd spre tăiere și exploatare prin licitațiune publică cu prețul de strigare de 1800 floreni plus oferentului, care se va ținea în 1/13 Septembrie a. c. la 10 ore înainte de ameză în Galați.

Se vor licita numai lemnele de brad, eară cele de fag ori de alt soi de pe acel teritoriu nu, folosirea pășunatului sub tot timpul tăierii și exploatării lemnelor rămâne în dreptul neștirbit al credincioșilor după usul de până acuma. Fiecare licitant va depune un vadiu de 200 fl. v. a. Concesiunea dela silvicultorul sau dela locul competent pentru tăierea lemnelor rămâne în sarcina și speșele cumpărătorului.

Despre condițiunile mai detaliate ale vëndării se pot trage informațiuni dela subsemnatul oficiu.

Hațeg, în 10 August 1899.

Oficiul protopresbital gr-or. al Hațegului.

Tit V. Gheaja,
protopresb. gr-or.

Un învățacel

din casă bună se primește în prăvălia de băcănie, ferărie și coloniale a dlui Iosif Onițiu în Szászsebes. (574) 3—3

ION LAZAROIU

(577)

negustor în Orăștie (Szászváros)

2—

Atrag binevoitoarea luare aminte asupra prăvăliei mele bogat provăzută cu tot felul de MARFĂ DE MANUFACTURĂ pentru trebuințele de casă, și anume:

BUMBAC DE BĂTUT și AȚĂ DE URZIT, aduse din cele mai bune fabrici, ARNICIURI DE CUSUT și DE URZIT, în toate fețele; PÂNZĂ, BRĂURI, ȘERPARE cusute cu flori și fir, etc. etc.

Totodată aduc la cunoștința celor-ce au trebuință, că pregătesc în timp scurt și cu preț moderat

☉ ☉ ☉ HAINA DE CĂLUȘERI ☉ ☉ ☉

pe cari le vënd, le dau în folosință, ori, la cerere, le fac anume.

Sz. 1130—1899.

(581) 1—1

Árlejtés hirdetmény.

Balomir község elüljárósága a községi alsó malomnál szükséges javítási munkákra ezenel árlejtést hirdet, melynek megtartására határidőül a folyó év szeptember hava 11. napjának délelőtti 9 óráját Balomir község községhezához túzi ki, a hol ugy az építési költségelirányzat valamint az árlejtés feltételei a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Balomir, 1899, augusztus 30.

A község elüljárósága.

Szász Sándor, Adam Avram,
jegyző, bíró.

Licitațiune minuendă.

Pentru renovarea turnului bisericii din Pricaz sistându-se licitațiunea ținută la 18/30 Iulie a. c., prin aceasta se excrie și publică ținerea unei noue licitațiuni cu prețul exclamării de 764 fl. 72 cr., care se va ținea *Duminecă în 3 Sept. n. a. c. la 3 ore p. m. în școala din Pricaz.*

Doritorii de a licita sunt îndatorați a depune vadiul de 10% în bani gata înainte de începerea licitațiunii. Planul și preliminarul de spese se poate vedea la oficiul parochial gr-or.

Pricaz, în 15 August 1899.

(580) 1—1 **Comitetul parochial.**

De exarëndat.

Subscrisul posedând în *Vaidai*, p. u. *Szászváros*, o prăvălie, cu dreptul de a ținea ori-ce într'nsa, precum și trafică, din cauză că sunt foarte ocupat și cu economia și deci nu-mi permite timpul ca să mă ocup indeajuns și cu prăvălia, aduc la cunoștința on. public, că m'am decis a o da în arëndă.

Prăvălia se află la poziție foarte bună și e bine cercetată (579) 1—1

Amănunte mai deaproape se primesc la

Iosif Ileasă al lui **Ioan.**

De vëndare.

Casa nr. 393 din strada mare a pielarilor din Orăștie, constătătoare din 3 chilii de locuit, culină și pivniță se vinde din mână liberă. Informațiuni mai de aproape se dau prin

(576) 2—2 **Nicolau Bârsan,**
preot.